

VESNA PUSIĆ, MINISTRICA VANJSKI

ZBOG NIKOLIĆA IMAMO NOVU SITUACIJU U REGIJI

Članice NATO-a upozorila sam da zbog stabilnosti regije moramo razgovarati o proširenju na Crnu Goru, Makedoniju i BiH

Premda je nedavno završeni summit NATO pakta u Chicagu na dnevnom redu imao dvije dominantne teme, situacija u Afganistanu, te odnos s državama partnerima, potkraj zasjedanja raspravljano je o još jednoj temi. Riječ je o proširenju NATO pakta. Iako su domaćini kazali da je ovo summit na kojemu neće biti govora o primanju novih članica, na kraju je ipak došlo do prekreta.

Politički analitičari tvrde da se tema proširenja nameću za pravo sama od sebe, nakon što se saznalo da je na izborima za predsjednika Srbije izabran radikalni nacionalist Tomislav Nikolić.

Mišljenje Hrvatske

To je izazvalo golemo iznenađenje među sudionicima zasjedanja, jer je prevladavao uvjerenje da će umjereni i proeuropski orijentirani Boris Tadić ipak zadržati vlast. Nakon neformalnih razgovora i razmjene mišljenja, zaključilo se da izborom Nikolića može doći do ozbiljnih promjena u političkom odnosu snaga u Srbiji, ali i do posve nove situacije u regiji. Neki od sudionika zatražili su i mišljenje hrvatskog izaslanstva, zanimala ih je njihova procjena o mogućem razvoju odnosa Srbije i susjednih država. U raspravi na radnoj večeri ministara vanjskih poslova članica NATO pakta, sudjelovala je i ministrica vanjskih poslova Vesna Pusić. Ministrica Pusić se, govoreći o situaciji i zemljama u regiji jugoistočne Europe, založila za nastavak procesa proširivanja. S obzirom na ta izvješća, željeli smo od ministric Pusić iz prve ruke saznati o čemu je

Nikolićeve izjave su šokantne, a Hrvatska i Srbija, ako žele dobro svojim građanima, moraju biti u stanju surađivati

Članstvo Crne Gore je neupitno jer je ona ispunila sve uvjete, a Makedoniji treba dati novu priliku

U Afganistanu ostajemo do kraja 2014. godine i držat ćemo se principa 'zajedno smo ušli, zajedno ćemo izići'

ne strasti i da se formira nova vlada u Srbiji.

• **Kada Hrvatska namjerava povući svoje vojnike iz Afganistana?**

- Ostajemo u toj državi do kraja 2014., držeći se principa - zajedno smo ušli, zajedno ćemo izići. U skladu s dogovorom unutar ISAF-a, od druge polovice sljedeće godine postupno ćemo početi povlačiti naše vojnike, kojih je sada oko 350. Željeli bismo tamo pojačati suradnju na nekim civilnim projektima. Primjerice, potkraj godine otvorit ćemo u Afganistanu školu za djevojčice, no naša civilna angažiranost ovisi o stupnju sigurnosti koji će im se tamo moći jamčiti. Također, pripremamo međudržavni sporazum s afganistanom vladom o razvojnoj pomoći i gospodarskoj suradnji. U okviru razvojne pomoći, odabrat ćemo i desetak žena koje će se u HR stručno osposobiti za primanje.

Pametna obrana

• **Na summitu je bilo govora o suradnji NATO-a s državama koje nisu članice, ali su partneri?**

- To je važna tema jer se na neki način dotiče i Hrvatske. Naime, razgovaralo se o takozvanoj "pametnoj obrani", koja podrazumijeva da manje države ne trebaju na jednak način razvijati i ulagati sredstva u sve rodove vojske i vrste naoružanja. Dakle, da se uspostavi načelo komplementarnosti, a ne istovjetnosti u razvijanju obrambenog sustava. To znači da se u Savezu uspostavi takva razina povjerenja i sigurnosti da se manje države mogu koncentrirati na razvijanje pojedinih dijelova oružanih snaga, i da u određenim segmentima ostvare visoku

sve govorila u Chicagu.

- Početna pozicija SAD-a, pa i gotovo svih članica NATO-a, bila je da se na ovom summitu ne raspravlja o proširenju. Međutim, mi smo i prije početka sastanka smatrali da je potrebno nešto reći i o nastavku procesa proširivanja. Na razini ministara vanjskih poslova organiziran je sastanak sa zemljama - aspiranticama za članstvo: Crnom Gorom, Bosnom i Hercegovinom, Makedonijom i Gruzijom. U svom sam izlaganju upozorila da je u regiji, izborom Nikolića, stvorena nova situacija, da se, naravno, ne zna kakve će biti posljedice promjene vlasti u Srbiji, ali da to svakako zahtijeva da se o temi proširenja ipak raspravlja i na ovom zasjedanju. Hrvatska podupire ideju o primanju BiH, Crne Gore i Makedonije u NATO jer smo sigurni da će to pridonijeti stabilizaciji odnosa i sigurnosti u regiji. Podržali smo i napredak Gruzije, ali je, dakako, naglasak bio na nama tri bliže države. Smatramo kako je članstvo Crne Gore neupitno, da je ona ispunila sve uvjete, kako valja pružiti novu priliku Makedoniji koja je

PIŠE MLADEN PLEŠE / SNIMA GORAN MEHKEK/CROPIX

već bila gotovo primljena u članstvo, te da svakako valja aktivirati akcijski plan koji je BiH dobila na zasjedanju u Tallinnu. Dakle, u ovom trenutku se ne odlučuje o primanju BiH u članstvo, već o aktiviranju akcijskog plana za članstvo. Ključne političke stranke u BiH postigle su dogovor o registraciji vojne nepokretne imovine. Istina, te odluke treba provesti i kroz formalne institucije BiH, i nakon toga provesti u život, dakle registrirati tu imovinu na nove vlasnike. No, postignuti politički dogovor je važan prvi korak koji treba prepoznati. Ako je prva svrha NATO saveza povećanje si-

Sve su oči bile uprte u Francuze i Holandece, a oni su bili pomalo suzdržani i tvrdili su da su novi

gurnosti i stabilnosti, onda treba vući upravo one poteze koji pridonose tome cilju.

• **Znači, te su tri države, prema mišljenju Hrvatske, ispunile kriterije za prijem?**

- Ne. One su u različitim fazama približavanja članstvu, ali svaka je u svojim okvirima postigla napredak koji treba zabilježiti i odgovarajuće reagirati promovirajući ih na putu prema članstvu. Često se stavlja znak jednakosti između EU i NATO saveza, premda je riječ o posve različitim organizacijama. Da biste bili primljeni u EU, morate ispuniti cijeli niz uvjeta, a u pregovaračkom procesu napreduju ako zadovoljavate kriterije. U NATO se ulazi prema načelu zadovoljavanja kriterija, ali i radi povećanja stabilnosti i sigurnosti na nekom području.

Posljedice za regiju

A u našoj regiji, pa i zbog promjene vlasti u Srbiji, pitanje stabilnosti i sigurnosti od posebnog je značaja. Zbog toga smo inzistirali na raspravi o proširenju. Državna tajnica Hillary Clinton i cijeli niz ministara vanjskih poslova na kraju su zaključili

kako je ovo bio posljednji summit bez proširenja.

• **Koliko će izbori u Srbiji imati utjecaja na odnose Srbije i Hrvatske?**

- S obzirom na to da je riječ o relativno malom prostoru koji je kroz povijest bio povezan na različite načine, jasno je da događaji u jednoj državi imaju odraza i na sve ostale zemlje u regiji. Teško je sada predvidjeti kakav će biti razvoj događaja, no s nešto većom sigurnošću mogu ustvrditi da će promjena vlasti u Srbiji imati većeg odraza na njene susjede negoli na nju samu. Srbija će, barem se tako najavljuje, nastaviti s približavanjem EU; pitanje je, međutim, kako će se nova vlast odnositi spram Crne Gore i BiH, pa i Hrvatske. Prve izjave novoizabranog srpskog predsjednika Nikolića u razgovoru s novinarom FAZ-a, prilično su šokantne i za Hrvatsku u potpunosti neprihvatljive. Hrvatska i Srbija, ako žele dobro svojim građanima, moraju kao dvije susjedne zemlje biti u stanju surađivati. No, za to je nužno da postoje i volja i sposobnost s obje strane. Možda još treba pričekati da se smire predizbor-

H POSLOVA, O SUMMITU U CHICAGU

Otvorni
INTERVJU

Barack Obama zaista ostavlja izvanredan dojam. Ima karizmu, ležeran je i kompetentan

kvalitetu i profesionalnost, a u onim dijelovima za koje nemaju dovoljno sredstava, da se mogu osloniti na druge članice NATO-a.

• Prvi put ste se susreli s predsjednikom SAD-a Barackom Obamom, a na summitu se prvi put pojavio i novi francuski predsjednik Françoise Hollande". Kakav su dojam ostavili na vas ta dvojica političara?"

- Ne mogu baš reći da sam se susrela s predsjednikom Obamom, ali sjedila sam s njim za istim stolom dok je govorio. Predsjednik Obama zaista je karizmatična ličnost, impresionira ležernošću i opuštenošću, a s druge strane, koncentriranošću i kompetentnošću. Doista ostavlja izvanredan dojam. Znate, dojam koji ostavlja neki političar ili neka država na takvim skupovima iznimno je važan. Posebno je to bitno za male države, kako će ih doživjeti sugovornici, jer su velike države važne same za sebe. Drago mi je što smo dali svoj doprinos ovom sastanku, što smo pridonijeli i određenim promjenama u raspravi. To je važno zbog toga jer smo stekli dojam da su drugi pozorno slušali naša izlaganja i da su naša stajališta uzeli u obzir.

Najveća nepoznanica

Što se, pak, tiče francuskog izaslanstva, logično je što su sve oči bile uprte u njih jer su bili najveća nepoznanica. Oni su bili pomalo suzdržani, tvrdili su da su novi, i da tek ulaze u problematiku, što je bilo možda malo previše skromno jer se Hollande okružio iznimno iskusnim ljudima s dugotrajnim karijerama u politici. No, od Francuza se mnogo očekuje, kako na političkom, tako i na ekonomskom planu. Kao što znate, mi se, kao i Hollande, zalažemo istodobno za štednju, ali i za rast gospodarstva, za povećanje zaposlenosti, za nove investicije. Svi će biti iznimno sretni ako francuska državna uprava i administracija, koja je sigurno jedna od najboljih i najobrazovanijih na svijetu, osmisli neki model koji će koristiti stvaranju novih radnih mjesta i gospodarskom rastu, kao glavnoj strategiji izlaska iz krize, a smanjit će potrebu za tzv. bolnim rezovima. Svi bismo im bili zahvalni, jer bi to okončalo i sadašnje nezadovoljstvo institucijama i nepovjerenje prema državi, koje vlada u velikom broju zemalja svijeta. Nove ideje bile bi dragocjene za Europu, ali i za Hrvatsku. •